

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

The Guidelines for Participation Promotion of Network Party in Administration of Non-Formal and Informal Education in Roi Et Province

สุวิมล รัฐวร*
ยุวธิดา ชาญปัญญา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของ กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือ ภาคีเครือข่าย 360 คน และระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ, หัวหน้า กศน.ตำบล และภาคีเครือข่ายรวม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ได้ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.6–1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบัน .958 และสภาพที่คาดหวัง .961 และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$, PNI และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

ระยะที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของ กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวางแผน และด้านการรับผิดชอบ ต่อผลการดำเนินงาน

ระยะที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของ กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด คือ จัดให้มีการร่วมวางแผนร่วมกัน เชิญผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมและแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการร่วม กำหนดแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับความเป็นไปได้เพื่อให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ให้เป็นระบบที่ชัดเจน แต่งตั้งบุคลากรฝ่ายติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล มอบรางวัลและยกย่องชมเชยหรือประกาศเกียรติคุณแก่คณะทำงานจากภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง

Abstract

The purpose of this research were ; 1) to study Need Assessment for Participation of network party in administration of non-formal and informal education in Roi Et Province. and 2) suggestion the guidelines for Participation Promotion of network party in administration of non-formal and informal education in Roi Et Province. The research is divided into 2 phases. Phase 1 the samples were 360 subjects. And phase 2 the contributor is Director of network party in administration of non-formal and informal education ,director Sub-district Non-formal and Informal Education Centre and network party total 8 subjects. The research instruments were a questionnaire and a semi structured interview. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, priority needs index $PNI_{Modified}$, PNI and content analysis. The findings were as follows:

Phase 1 according priority needs index most necessary needs monitoring and evaluation, learning management, planning, and responsibility for performance

* นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Phase 2 the guidelines for Participation Promotion of network party in administration of non-formal and informal education in Roi Et Province were plan, share, and comment on the approval and approval of projects. Find out the needs of people in the community. To get the information needs. Used to determine the operating guidelines. The system is clear to be the information to improve the operations of Sub-district Non-formal and Informal Education Centre and Organize a meeting to clarify that the network members see the importance of educational supervision using materials. Modern and effective tracking and evaluation. The results of the evaluation should be presented to publics.

คำสำคัญ : แนวทาง, การมีส่วนร่วม, การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Keywords : Guidelines, Participation, Non-formal and informal Education

บทนำ

การจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยคาดหวังว่าคนจะพัฒนาตนเอง ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าได้ในที่สุด การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเจริญของบุคคลและสังคม โดยวิธีการถ่ายทอด การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้า การสร้างองค์ความรู้ และการจัดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้การศึกษามี 3 รูปแบบ คือการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มผู้ขาดโอกาสและพลาดโอกาสทางการศึกษาเพื่อเชื่อมโยงสานต่อโอกาส การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5-6) ดังปรากฏ ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 และมาตรา 9 มีเนื้อหาที่สำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง คือ การจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยร่วมกันส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันในสังคม

หลักการจัดการศึกษานอกระบบ ยึดหลักการและความมุ่งหมายโดยภาพรวมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควบคู่กับหลักการการศึกษานอกระบบ หลักความเสมอภาค การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ กระบวนการเรียนรู้ ความหลากหลาย ความยืดหยุ่น การบูรณาการ การกระจายอำนาจ เพื่อให้การศึกษานอกระบบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ความเชื่อพื้นฐานของการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นความเชื่อที่แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่า การศึกษาอาจเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษานอกระบบอาจพิจารณาได้ 2 มิติ คือ มิติที่ 1 เป็นการศึกษที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่จัดในโรงเรียน โดยมีหลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเช่นเดียวกัน แต่ก็มีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชน ผู้เรียนสามารถนำเนื้อหาจากสภาพแวดล้อม หรือความต้องการของผู้เรียน มากำหนดเป็นหลักสูตรก็ได้ แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อ มีชีวิต จิตใจ มีอารมณ์ มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีเสรีภาพที่จะเลือกและตัดสินใจ สามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนตัดสินใจ เป็นมนุษย์ที่พัฒนาได้ด้วยตนเอง มิใช่เครื่องจักรหรือผู้งานที่จะถูกใครบังคับชี้หน้าได้ โดยไม่ยินยอม มนุษย์เป็นผู้ที่สามารถคิดเองได้ สามารถคิดเป็น รู้จักรับผิดชอบชั่วดี ประเด็นสำคัญคือ มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีใจถูกสอน เมื่อเขาปรารถนาที่จะเรียน ก็จะชวนขวยที่จะเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งจนนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชนของตนได้ และมิติที่ 2 เป็นการศึกษที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ยอยู่นอกระบบโรงเรียน เป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่โรงเรียนจัดให้ได้ โดยข้อจำกัดต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนทางด้านร่างกาย จิตใจ ที่สำคัญคือส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ชีวิตและการทำงานในระดับหนึ่ง สามารถรับผิดชอบตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) เป็นหลักการสำคัญ นั่นก็คือ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และครูผู้สอนในการวางแผนการเรียนร่วมกัน ต้องเข้าใจเหตุผลของการเรียน มีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจน ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่จะร่วมตัดสินใจกับกลุ่มเพื่อนและครูว่าจะเรียนอะไร อย่างไร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง ผู้จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่ยอยู่นอกระบบโรงเรียนจะต้องเข้าใจธรรมชาติ

จิตใจและอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมายและจัดโอกาสให้เรียนด้วยตนเอง เรียนจากของจริง เอาความรู้และประสบการณ์ จากการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วย การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ทั้งด้านร่างกาย ความคิด จิตใจ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม (สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน 2547)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ดำเนินงานภายใต้นโยบายและ ยุทธศาสตร์การดำเนินการจัดการศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เพราะการพัฒนางานหรือการแก้ปัญหาใดๆ ที่ใช้วิธีดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคน หน่วยงาน หรือองค์กรเดียวกัน จะมีลักษณะไม่ต่างจาก การปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก การดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิม อาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียน อยู่ภายใน ใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือ หรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลานานมาก จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ การสร้าง “เครือข่าย” สามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กร ที่อยู่นอกหน่วยงานของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เสมือนการเปิดประตูโลกภายนอก ความยั่งยืนของเครือข่ายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้มีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผน (pattern) ของการกระทำที่สมาชิกของเครือข่ายยอมรับโดยทั่วกัน การที่จะรักษา เครือข่ายไว้ได้ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและตารางกิจกรรมไว้ให้ชัดเจน ทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมกิจกรรม สัมพันธภาพที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นเสมือนน้ำมันที่คอยหล่อลื่นการทำงานร่วมกันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อใดที่สมาชิกของเครือข่าย เกิดความรู้สึกบาดหมางไม่เข้าใจกัน หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างกันโดยหาข้อตกลงไม่ได้ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกก็จะ เริ่มแตกกร้าว ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขอย่างทันท่วงที ก็จะไปสู่ความเสื่อมถอยและความสิ้นสุดลงของเครือข่ายได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาใน สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดร้อยเอ็ดจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็น ในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นั่นคือสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง และหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่าย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ได้สารสนเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามนโยบาย ได้ แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดและเป็นประโยชน์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคีเครือข่าย 9 ประเภท ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน, ผู้นำชุมชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, หน่วยงานภาครัฐ, หน่วยงานภาคเอกชน, องค์กรเอกชน, องค์กรนอกภาครัฐ และบุคคลที่ทำประโยชน์ ในเขตบริการจังหวัดร้อยเอ็ด ใน 20 อำเภอ จำนวน 360 คน คิดเป็นอำเภอละ 18 คน (ภาคีเครือข่ายประเภทละ 2 คน)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 2 คน หัวหน้า กศน.ตำบล จำนวน 3 คน และภาคีเครือข่ายที่ได้รับรางวัลภาคีเครือข่ายดีเด่นประจำปี 2558 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อติดต่อประสานและขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยส่งที่ กศน.อำเภอ ทั้ง 20 อำเภอ ให้ผู้ประสานงานของผู้วิจัยในแต่ละอำเภอแจกแบบสอบถามให้โดยขอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองภายใน 7 วัน โดยโทรศัพท์เตือนล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดเก็บแบบสอบถามคืน

3. แบบสอบถามที่ได้รับกลับมานำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนก่อนจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดโดยวิธีการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใน 3 อำเภอ ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้รับการคัดเลือก เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 คน เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยนัดหมายวัน เวลา ไว้ล่วงหน้าแล้วดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาดังกล่าวกับผู้สัมภาษณ์แต่ละตำบล และสถานที่ที่กำหนด คนละ 30-40 นาที ขึ้นอยู่กับว่าได้ข้อมูลครบถ้วนเพียงพอเมื่อใดและจึงยุติการสัมภาษณ์ ระหว่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลหลักในการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ และจัดบันทึกการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1) ตอนที่ 1 ใช้วิธีหาความถี่ และร้อยละ

2) ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) จากนั้นแปลผลค่าเฉลี่ย

4) จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความจำเป็นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยดัชนีจัดเรียงลำดับ Modified Priority Needs Index : PNI_{modified} และค่า PNI ซึ่งปรับปรุงโดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช 2550 : 279) เป็นวิธีการหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในช่วงพิสัยที่ไม่มากเกินไป

5) แบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างเขียนตอบ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่า $PNI_{Modified} = 0.1$ โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวางแผน และด้านการรับผิดชอบต่อการผลการดำเนินงาน ตามลำดับ

ระยะที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน การนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน. จังหวัด และกศน.อำเภอ โดยมีคณะกรรมการ กศน.ตำบล และภาคีเครือข่าย เขียนแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อกำหนดแผนร่วมคิดและแสดงความคิดเห็นในการให้ความเห็นชอบและอนุมัติโครงการต่าง ๆ

2) ด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ หาข้อมูลความต้องการของภาคีเครือข่ายแต่ละส่วนว่าจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และนำมากำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไป จัดให้มีกิจกรรมตลอดภาคเรียนและจัดการสอนอย่างเป็นระบบ จัดทำหลักสูตรวิชาเลือกตามความต้องการของท้องถิ่นและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของภาคีเครือข่าย เพื่อนำภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ไปดูงานยังหน่วยงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

3) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แต่งตั้งคณะทำงานอย่างทางการนับตั้งแต่ระยะการวางแผน เพื่อให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นระบบที่ชัดเจนเพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของ กศน. มีการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยหรือประกาศเกียรติคุณแก่คณะทำงานจากภาคีเครือข่ายในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของ กศน.อย่างเป็นรูปธรรม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง

4) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กศน. โดยเน้นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อทุกกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สนับสนุนให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายอย่างเปิดเผยให้ภาคีเครือข่ายและประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลสาธารณะของ กศน.

อภิปรายผลการวิจัย

ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การติดตามประเมินผล การวางแผน และการรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย ยังไม่มีการกำหนดบทบาทส่วนร่วมที่ชัดเจน ซึ่งใช้เป็นแนวทางหรือข้อปฏิบัติจะมีแค่เพียงการเข้ามามีส่วนร่วมตามโอกาสที่ กศน. ร้องขอหรือเกิดการเข้ามามีส่วนร่วมที่ยังไม่เท่าเทียมกันในแต่ละภาคส่วน เช่น บางภาคีเครือข่ายมีกิจกรรมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบ่อยครั้ง แต่สำหรับบางภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมเพียงแค่การร่วมวางแผนเท่านั้นไม่มีส่วนร่วมตลอดจนครบกระบวนการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งตามแนวคิดของ นางเยาว์ ประดา (2548 : 38) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบาย การพัฒนาที่กำหนดต้องประกอบด้วย (1) ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน (2) ร่วมคิดหา และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไข และลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน และ(3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัด และแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ วงศ์วุฒิ (2555 : 75) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ วรณรวี เจริญสุข (2554 : 114) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา ต่อมคำ (2556 : 91) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคีเครือข่าย สังกัดศูนย์ การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการยอมรับ ผลประโยชน์และความเสี่ยง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ก็อาจจะเป็นเพราะลักษณะบริบทที่แตกต่างกันและ การดำเนินงานของ กศน.อำเภอเมืองพะเยา น่าจะมีผลการดำเนินงานที่ดี มีระบบประเมินที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล ให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กศน. ในทุกด้าน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านการรับผิดชอบต่อการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดใน 4 ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายอาจขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผิดชอบต่อการ ผลการดำเนินงาน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องในการจัดการศึกษาของ กศน. ขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ และขาดความร่วมมือ ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551 : 47) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง ความเต็มใจของ แต่ละคนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายความร่วมมือ จะเป็นการที่ฝ่ายหนึ่งเป็น “เจ้าของหรือเจ้าภาพ” งานหรือกิจกรรมนั้นๆ แล้วขอให้ฝ่ายอื่นเข้ามาร่วม มีลักษณะ เกิดขึ้นเป็นครั้งๆ ไป ไม่มุ่งความต่อเนื่องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่มุ่งให้กิจกรรมนั้นๆ แล้วเสร็จ ตามความต้องการของฝ่ายเจ้าของงาน ซึ่งในประเด็นนี้ภาคีเครือข่ายอาจจะยังไม่มีความรู้สึกว่าตนเองต้องเป็นเจ้าภาพในการลงมือ แก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาของ กศน. แต่ กศน. ต่างหาก คือเจ้าภาพจริงๆ ซึ่ง กศน. ควรนำแนวคิดของ ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2544 : 64) มาปรับใช้ ซึ่งอธิบายว่า เครือข่ายความร่วมมือนี้จะทำให้มีความหลากหลายทั้งกิจกรรมและองค์กรหรือกลุ่มคนที่ เข้าร่วมพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือที่เกิดขึ้นนี้จะก่อให้เกิดอำนาจต่อรองและการพัฒนากิจกรรมสาธารณะมากขึ้น มีการประมวลความคิด การตัดสินใจและนิยามสถานการณ์ปัญหา หรือกำหนดกฎเกณฑ์การพัฒนาาร่วมกัน อีกทั้งมีการพบปะ และสนทนากับ “คนแปลกหน้า” เพื่อดึงเอาประสบการณ์ แนวร่วมและทรัพยากรเพื่อประสานผลประโยชน์ เครือข่ายความร่วมมือนี้จะส่งเสริมให้ชุมชนเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเกิดสานีกร่วมในความเป็นชุมชนท้องถิ่น และสำนักสาธารณะเพื่อสังคมโดยรวม

2. สภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาคีเครือข่ายมีความคาดหวังว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จะส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย ได้มีส่วนร่วมในการศึกษามากขึ้นกว่าในสภาพปัจจุบัน อันจะทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างสูงสุด ตามหลักการที่ได้รับในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ที่เน้นให้มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน ในการมีส่วนร่วม ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดมความคิดเห็น ระดมทรัพยากรบุคคล ปรึกษาหารือ และร่วมติดตามประเมินผลในเรื่องต่างๆ ของประเทศ โดยข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ด้วยการศึกษาโดยวิธีการต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3) ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร ชันติวรพันธ์ (2555 : 70) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวัง ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความร่วมมือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการประเมินผล ด้านการประสานงาน และด้านการวางแผน

ทั้งนี้ความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าภาคีเครือข่ายมีความคาดหวังในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ ผลการจัดการเรียนรู้ของ กศน. ซึ่งผลการติดตามและประเมินผลจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของ กศน. การติดตามประเมินผลเป็นการสะท้อนการดำเนินงานโครงการกิจกรรม ว่าโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ มีความคุ้มค่า กับงบประมาณที่ตั้งไว้หรือไม่ และแสดงให้เห็นคุณภาพของโครงการ ดังที่ อรุณี เวียงแสง และคณะ (2548 : 18) ได้กล่าวว่า การประเมินผลแบบมีส่วนร่วมในมุมมองของงานพัฒนาชุมชน คือ “การศึกษาว่าการดำเนิน โครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ของโครงการหรือไม่ ภายใต้เงื่อนไข ปัจจัย หากจะดำเนินการต่อไปน่าจะทำอย่างไรบ้าง” การประเมินผล จึงมุ่งเน้นเพื่อให้เห็นว่า โครงการพัฒนาได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และการแสดงให้เห็นคุณภาพของโครงการ ผลการวิจัยครั้งนี้

สอดคล้องกับ ธาณี สุวรรณไตรย์ (2558 : 115) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการ สาธารณะแนวใหม่ในชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำชะอี ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อ กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งด้านการตรวจสอบได้มีระดับความคาดหวังของประชาชนมากที่สุด

3. คำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล มีความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นสูงสุด สามารถอธิบายได้ว่า ในปัจจุบันภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย ได้ให้ความสำคัญ กับการติดตามและประเมินผล เนื่องจากว่าในการดำเนินการโครงการกิจกรรมต่างๆ นั้นจะต้องทราบว่ามีสิ่งที่เป็น การดำเนินการนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด และเมื่อดำเนินการไปแล้วพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ตอบสนองความต้องการเพียงใด ควรดำเนินการต่อไปหรือควรปรับปรุง หรือควรยุติโดยล้มเลิกโครงการนั้นเสีย ซึ่งเท่ากับ เป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่กำลังดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้ว ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การขยายขอบเขต หรือยุติโครงการ ดังนั้น ในการติดตามและประเมินผลจึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่หลากหลาย จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สุวิมล ติรภานันท์ 2550 : 1) ซึ่งในการจัดการศึกษาของ กศน. ถือได้ว่าภาคีเครือข่าย มีความสำคัญอย่างมากที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลทั้งในลักษณะของการเข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมให้ข้อมูล ร่วมวินิจฉัยการดำเนินงาน แต่จากผลวิจัยครั้งนี้ ภาคีเครือข่ายมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติงานการติดตาม และประเมินผลอย่างมาก แต่ในทางปฏิบัติภาคีเครือข่ายยังมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

4. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ กศน. จังหวัดร้อยเอ็ด นำเสนอใน 4 ด้าน โดยด้านการติดตามและประเมินผล เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด พบว่า มีแนวทางการส่งเสริมคือ ควรแต่งตั้ง คณะทำงานอย่างทางการนับตั้งแต่ระยะการวางแผน เพื่อให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของ กศน. มีแผนงานในการกระตุ้นเตือนคณะทำงาน ฝ่ายติดตามและประเมินผลให้ติดตามและประเมินผลทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยจัดเป็นปฏิทินการทำงานที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุน การทำงานให้มีความสะดวกราบรื่น จัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการฝ่ายติดตามและ ประเมินผลเห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องมีการติดตามและประเมินผล อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ภาคีเครือข่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญในบทบาทของตนเองแต่งตั้งให้ผู้นำเครือข่ายมีส่วนร่วม ในการติดตามประเมินผล และมีการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยหรือประกาศเกียรติคุณแก่คณะทำงานจากภาคีข่าย ในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของ กศน. อย่างเป็นทางการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งหากมีการดำเนินการตามแนวทางนี้แล้วก็จะส่งผลให้ภาคีเครือข่ายรับรู้และเข้าใจบทบาท ตัวเองชัดเจนขึ้น ในเรื่องการวางแผน ปฏิทินการทำงาน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการติดตามและประเมิน การให้ความสำคัญกับ ภาคีเครือข่ายอย่างจริงจัง รวมถึงการมอบรางวัล การยกย่องชมเชย และการมอบประกาศเกียรติคุณ เพราะเมื่อภาคีเครือข่าย มีความเข้าใจในระบบการทำงานของ กศน. ในขั้นตอนต่างๆ มองเห็นว่า กศน. ให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงาน ก็จะส่งผลให้ภาคีเครือข่ายมีความสนใจและตั้งใจที่จะเข้าร่วมปฏิบัติงานติดตามและประเมินผลของ กศน. มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1. จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการร่วมรับผิดชอบ ต่อการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จึงควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้มีโอกาสรับผิดชอบต่อการดำเนินงานอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง อาจใช้การจูงใจ ในรูปแบบต่างๆ หรือสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและยอมรับนับถือกันให้มากขึ้น มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามแผน

1.2 จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด สภาพที่คาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล อีกทั้งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดอยู่ในลำดับที่ 1 ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จึงควรเปิดโอกาสและแต่งตั้งให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อย่างเหมาะสมและชัดเจน ในรูปแบบของการพูด/สื่อสาร ให้ภาคีเครือข่ายตระหนักถึงความจำเป็น การกำหนดปฏิทิน และดำเนินการอย่างจริงจังตามที่กำหนดตามแนวทางที่ได้นำเสนอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาด้านการติดตามและประเมินผลในพื้นที่ประสบผลสำเร็จด้านนี้เพื่อนำมาปรับใช้ใน กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล เพื่อให้เกิดชุดความรู้การมีส่วนร่วม ที่เป็นต้นแบบหรือบทเรียนในการดำเนินงานจัดการศึกษาของ กศน.ต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการติดตามและประเมินผล เพื่อบริหารจัดการปัจจัยดังกล่าว

2.4 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาเพื่อนำมาสู่การแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพความเป็นจริง

2.5 ควรนำแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายไปปฏิบัติในพื้นที่นำร่องใน กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด แล้วติดตามประเมินผลการนำไปใช้จัดทำเป็นรายวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จารุวรรณ วงศ์วุฒิ. (2555). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชฎาพร ขันติวรพันธ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธานี สุวรรณไตรย์. (2558). *ความคาดหวังที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทําบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การบริหารส่วนตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร*. ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระพงษ์ แก้วทวงษ์. (2544). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- นงเยาว์ ประดา. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง: กรณีศึกษาศูนย์การบริหารส่วนตำบลหนองเต่า อำเภอตระการพืชผลจังหวัดอุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญญาภา ต่อมคำ. (2556). *สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคีเครือข่ายสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วรรณรวี เจริญสุข. (2554). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547) *การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *ก.แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ตีรกาพันธ์. (2550). *การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.